

EGYMÁSNAK VETETT HÁTTAL

KASSAI LAJOS | A Kassai-völgyben nincsenek szélsőjobboldali, se másféle politikai dogmák, nincsenek new age álguruk, öngazoló áltudományos kinyilatkoztatások, mert ez nem a szkítatudatú űrmagyarok öngyilkos szektavárosa. Nagyon nem. Ez valami egészen más. Ez a hely nem valakik ellen jött létre.

■ Az a közösség, amelyet a lovasíjász létrehozott, egyértelmű képet mutat: a mélyre nyúló kulturális gyökérzet rendet teremt az itt feltűnő sokféle identitás között. Az elvégzett munka példaértékű lehetne az egész Kárpát-medencében. Első találkozásunk ez, de már közvetlenül, tegeződve beszélgetünk, alattunk a völgyben közben növények vizsgáznak. A megmérettetés a többségnek nem sikerült, kemény kritériumoknak kell megfelelni. Egy biztos: a lovasíjászatot nem adják könnyen.

– *A kultúrharc mindig vereséggel ér véget, a teremtés mindig győzelemmel, alkalmazkodással, étellel jár. Lásd a liberális kurzus totális háborújának a végkifejletét a rendszerváltás után. Hogyan élted meg azt, amikor összetűz alá kerültél?*

– Először is: nekem nem volt politikai identitásom. Ez attól változott meg, hogy a balliberális oldal bepofozott a jobboldalra. Ugyanis, ha meghallották, hogy „lovasíjászat”, akkor pofákat vágtak. Ha meghallották azt, hogy „szeretem a hazámat”, pofákat vágtak. Ha meghallották, hogy érdekel az eredetünk, ráadásul ebben a régi időkbe visszavezető vi-

lágban érzem jól magamat, az sem volt jó, nem tetszett nekik. Magyarázkodnom kellett azért, ami a világon a legtermészetesebb. Amikor bekerült a lovasfjászat az egyetemi oktatásba (ami egyetlen végzős tanítványt jelent évente a Testnevelési Egyetemen), céltáblává váltam. Az Amerikai Népszava válogatott hazugságokkal próbált az agyagba döngölni. A Boros–Bochkor-duó pedig csörgősipkát akart a fejemre biggyeszteni. Ezt egyébként sikerült humorral elütni. Kihívtam őket párbajra. Jót nevettünk rajta és kész. Nem érdemes ezekbe a rossz szituációkba belefeszülni, elveszi az ember erejét. De persze megleptek a támadások, mert soha nem adtam okot rájuk. Nem támadtam senkit se politikailag, se kulturálisan. Nem mások irritálása volt a célom azzal, amit vállaltam. Régi tapasztalatom az, hogy aki örökös háborúskodásban akarja leélni az életét ebben az országban, az megteheti. Én viszont nem vagyok ilyen. Fontosabb, hogy legyen idő és energia teremteni.

– *Sohasem sikerült kimozdítani, belekényszeríteni olyan szerepekbe, amelyekhez semmi közöd, amelyekhez semmi köze a lovasfjászatnak?*

– 1994-ben szerveztem az első lovasfjászversenyt, amikor váratlanul, a semmiből megjelent egy srác pilótadzsekiben, felfércelt izraeli zászlóval, a szíve felett pedig egy tenyérnyi nagy sárga csillaggal. A provokátort kamerával követte egy operatőr a rendezvény elejétől a végéig. Megmondom őszintén, megijedtem, mert attól tartottam, hogy valaki leüvölti a srácot, elkezdenek veszettül zsidózni. Ha ez megtörténik, akkor mindennek vége, mert ez a show már a kamerába megy, nem fogod látni a kész anyagban, hogy aljas provokáció történt, és a teljes kép híján azonnal ítélni fogsz felettünk, ahogyan bárki tenné. Azonban ez a fiatalember végigcsinálta ezt a napot, és nem volt egyetlen antiszemita hang sem. A rendezvény végén odajött hozzám, az orrom alá tolta a mik-

rofont és megkérdezte: „Miért kell magyarkodni?” Azt válaszoltam neki, nem érzem azt, hogy magyarkodnék. Amit itt csinálunk, az szerves része a kultúránknak. Szóval a provokáció nem sikerült, így – természetesen – a riport soha, sehol nem jelent meg.

– *A lányaimat vagy krav magára íratom be, vagy hozzád hozom el őket a völgybe egy felvételire. Ezzel azt akarom kifejezni, hogy valójában ez a magyar kontra zsidó ellentét valójában nem létezik, egyszerűen ez egy rossz narratíva következménye.*

– Nagyon nehéz dolgunk van, mert a rendszerváltás óta állandó háborús feszültségben élünk, és vannak, akiknek érdeke fenntartani az antifasiszta attitűdöt úgy, hogy igazából nincsenek fasiszták, s vannak, akiknek érdekük fenntartani az antikommunista attitűdöt úgy, hogy igazából nincsenek kommunisták. Ez így működik, de bízom benne, hogy változik majd, mert ezt a „kulturális polgárháborút” csak egy nagyon szűk, kisebbséget jelentő véleményformáló réteg belharcának látom. Egyáltalán nem mondhatjuk azt, hogy a társadalom széles rétegeit érintené ez a kultúrharc napi szinten, az emberek okosabbak. De valóban igaz: bele vagyunk fagyva elég ren-

HIRDETÉS

Bárki beszállhat

Magyar
Állampapír

A **10-féle befektetési lehetőségnek** köszönhetően a Magyar Állampapír **mindenki számára** ideális megtakarítási forma.

Pénzét 6 hónaptól 10 évig terjedő futamidőre, **magas kamatozással** kötheti le. Összegtől függetlenül állami garancia nyújtotta **biztonság**.

Keresse a **Magyar Államkincstár**, a **Magyar Posta** és **egyes bankok** fiókhálózatában!

allampapir.hu

Jelen tájékoztatás a tőkepiacról szóló 2001. évi CXV. törvény vonatkozó rendelkezései alapján kereskedelmi kommunikációnak minősül, és nem tekinthető ajánlattételnek, teljes körű tájékoztatásnak, befektetési vagy adótanácsadásnak.

desen, elég mélyen. Ezért van az, hogy semmi másban nem hiszek, mint a párbeszédben. Ebben kell fejlődni. Mert mi lesz most? Elkészül ez az interjú, te azonnal egy Fidesz-bérenc leszel, aki eladta a lelkét, az identitását Orbán Viktornak, én meg valószínűleg egy zsidó-bérenc leszek, aki már nem is magyar.

– *Korábban minden identitásnak, népcsoportnak külön-külön megvolt a maga helye a falu életében, békében éltek egymás mellett. A zsidó szatócs, a cigány, aki a tetőt fedte, a magyar paraszt, aki a földet művelte, az állatot vágta. Az egyik legerősebb példám az, hogy egy Nógrád megyei barátom falujában a mai napig üresen áll az a parasztház és szatócsüzlet, ahonnan a háború alatt elvitték a zsidókat. Senki sem költözik bele, senki sem veszi meg, pedig a helység középpontjában van, a mai napig egész jó állapotban. Ez a ház a település természetes emlékezetének a része lett, egyben a tisztelet jele is. Számomra ez az épület szimbólum, annak a jelképe, amiről most mi ketten beszélünk.*

– Ez így van. Végzetes hiba lenne a zsidóság részéről, ha az egész magyarságot elutasítanák, ha ez alapján ítélnének felettünk, mert szó nem volt arról, hogy nagy közös egyetértésben zajlott volna le az a szégyenletes tény,

hogy több százezer magyar zsidót elhurcoltak az országból. Az én családi élményeim, emlékeim teljesen mások a háborúról, mint a tied. Mindkét nagyapám katona volt, akik harcoltak az orosz fronton. Hazajöttek, túléltek, majd megpróbálták átadni azt, hogyan lehet megmaradni a totális világégésben becsületes emberként. Ezért teljesen más identitás alakult ki bennem, mint benned. De ez jelentse a legfőbb áthidalhatatlan különbséget, és két különböző lövészárkokban kuporogva tegyük senki földjévé az országot? Ezt nem tartom érett gondolkodásnak. A közös múlt feldolgozásának a végére kell érniünk, együttes akarattal. Ez mindkét oldal felelőssége. Azt azonban hozzá kell tennem, hogy mindkét oldalt érték és érik provokációk, mert egy magyar zsidó srác sem tud felnőni úgy, hogy ne ériék akár annál is durvább provokációk, amelyek engem értek az elmúlt évtizedekben. De tévedés azt hinni, hogy minket, a „másik oldalt” nem érték, nem érik provokációk. Ám ehhez már semmi közünk, mert annak a tudatában kell élnünk, hogy amivel provokálni akarnak, azzal már nem tudnak kimozdítani, mert semmi közünk hozzá, mert nem lehetünk ennek a rossz múltnak a foglyai.

– *Kassai Lajos nacionalizmus, identitása nem valami ellen, nem a „zsidóság” ellen létezik. Hogyan lehet kultúrát teremteni anélkül, hogy mások kultúráját hódítanád meg, pusztítanád el egyszerű túlerővel?*

– Ebben a közösségben nincsen szélsőség, itt annyi van, amit kívülről valóban látni lehet: helyén kezelt, egészséges magyar identitás. Ez annyit jelent, hogy elénekeljük a Himnuszt, lobog a magyar trikolór, elmondom Dobó esküjét. Se több, se kevesebb. Itt nincsen zsidózás, antiszemitizmus, mert a völgyben, a lovasfjászaton keresztül nem valamivel szemben fogalmazzuk meg a magyarságunkat. Bennem egyáltalán nem létezik az úgynevezett „zsidó mém”, nem érzem azt, hogy olyan élethelyzeteket, kulturális körülményeket kell produkálnunk, amelyből egy „zsidónak” menekülnie kell, mert ez itt most rohadatul a „magyar kultúra” és „csak a miénk”. Elképesztő ostobaság lenne részemről, ha így szervezném a közösséget, mert azt tapasztaltam, hogy a zsidóság és a magyarság összefogásából egy virágzó Kárpát-medencét lehetne újjáépíteni. Ennek a mesterségesen generált ellentétnek a következményeit vissza tudnánk fordítani, amennyiben meglenne a szükséges kritikus tömeg. Ha ez a két domináns, kulturális pólus nem abban égetné el az energiáit, hogy egymást pusztítják, hanem egymásnak vetett háttal élnének, közösen alkotnának, akkor valami egészen egyedi, különleges dolog jöhetne

létre, mert a közös adottságaink, a konstrukció, amelyre építeni lehet, egyedülálló a világon.

– *Kulturálisan egészen más erőteréből jövök, mint amely itt munkálkodik, de mégsem érzem idegennek magamat. Miért van ez?*

– Ennek természetesnek kellene lennie. Minket csak mesterségesen tudnak szétválasztani. Ennek nincs természetes módja. A magyarságot, a zsidóságot kemény, kitartó aknamunkával tudták szétszakítani, de ugyanúgy rengeteg munka kell hozzá, hogy újra összeforrasszuk.

– *Önmagában az, hogy Kínától az izraeli kibucokon át a kanadai indián rezervátumokig mindenki tud meríteni a lovasíjászatból, cáfolja azokat a rosszündulatú feltételezéseket, hogy ami magyar, annak nincs helye a világban, az el fog veszni. Miként sikerült egy ilyen szellemi brandet felépíteni mindezek ellenére abból, ami eredendően magyar?*

– A karate a japán, a kungfu a kínai, a lovasíjászat a magyar kultúrára támaszkodva fogalmaz meg univerzális állításokat. A harcművészetekben a forma eltérő, de a tartalom azonos. Amikor azt mondom, hogy a mester feladata az, hogy a tanítvány közelebb kerüljön önmagához, akkor az univerzális jelentőségű. Valójában minden kultúrkörre érvényes dolgokkal foglalkozunk, amelyek itt, ezen a helyen, a völgyben a magyar kultúra keretei között öltenek testet. A lokális, az egyedülálló az, ahogyan öltözködünk, hogy jurtaülérend van. Hosszasan lehetne még sorolni azt, ami eredeti. De a lényeg az, hogy a lovasíjászat egy nagyon tiszta életfelfogás, egy esszencia. Senki sem vitatkozik azzal, amikor azt mondom, hogy az íj egy lehetséges befelé vezető út, vagy hogy a lóval való kapcsolat a külvilággal való kapcsolataunkat szimbolizálja. Ha nem tudnánk egyetemes dolgokat felmutatni, akkor elszigetelődnénk. Akkor érhet bennünket kudarc, amikor a magyarság mindenféle univerzális alapok nélkül, önmagában, perspektíva nélküli díszletként jelenik meg.

A lovasíjászat egy nagyon tiszta életfelfogás, egy esszencia.

– *Amikor a vizsganap ebédjénél felállt az a két pap és asztali áldást mondtak, azt mesélted róluk: sokáig nem is tudtad, hogy papok, mert számodra ők lovasíjászok, a közösségek tagjai. Miként lehet az, hogy nem tudtad: ők papok?*

– A vallási és politikai identitása mindenkinek a magánügye. Érdemeik szerint értékeljük az embereket, nem az ideológiájuk alapján. Itt senki sem áll neki enni, amíg nincs ott az étel mindnyájunk előtt. Aztán egyszer Feri atya mondott egy áldást, és miután mindenkinek tetszett, hagyományá vált. Én nem a papot látom bennük, hanem az embert, akit itt mindenki szeret, mert a hite szerint él.

– *Ha egy vallásos zsidó járna hozzád évek óta lovasíjászatot tanulni...*

– Lehet, hogy jár, erre sohasem kérek rá. Ne zárjuk ki, mert lehet, hogy van már zsidó tanítványom is.

– *Mondjuk felállna és a vacsoránál héberül mondana áldást. Lenne egy ilyen gesztusnak helye a Kassai-völgyben?*

– Az embersége előbbre való, mint a zsidósága. Ha kiváltja a közösség tisztetét, nem utasítanak el azt, amit jó szándékkal ad. Tavaly Izraelből jött egy házaspár, gyerekekkel. Egy sivatagi kibucból. Igaz, nem a lovasíjászat miatt jöttek, mert egy organikus gazdálkodó közösségből érkeztek, amelyet az érdekelt, hogyan szervezzük a gazdaságunkat, az erre felépülő közösségünket. Sokat beszélgettünk, mindkét fél számára tanulságos volt. Láthatod: ez egy multikulturális közeg. Csak itt, ebben a multikulturális térben ugyanúgy helyén vannak a dolgok, mint abban a nógrádi faluban régen, amelyről beszéltél. Mindenki tudja a helyét és a szerepét, tisztában van vele, hogy ez itt nem a vallási és a politikai csatározások terepe. Amit nálunk, a völgyben látsz, azt nem fogod tudni sem politikailag, sem abból a szempontból megközelíteni, hogy ez a magyarság privilegizált helye lenne. Itt egy nagyon mély kulturális tartalom jelenik meg, amely átível politikán és valláson, sőt a bizonyos meghaladhatatlannak tűnő konfliktusokon is. Ez az ereje.

SZERENCÉS D. MÁRTON